

MATS BERGGREN

DIN SYSTEM MÅSTE DÖ

OPAL

Din syster måste dö.

Text Mats Berggren

Khabat måste kämpa hårt för att få bra betyg, men pappa kräver att han ska lägga ner tid på att hålla koll på sin syster Evin också. Evin blir kär i Abdi, den somaliske rapparen från boken Onsdag kväll strax före sju, och börjar göra saker hon inte får. Abdi har just fått chansen att spela in en video med en av sina låtar något han drömt om i flera år. Han förstår inte hur farligt det är för Evin om någon märker att hon träffar honom. När föräldrarna upptäcker att Evin har gått bakom deras rygg får Khabat i uppdrag att döda henne för att försvara familjens heder. Din syster måste dö är en helt fristående fortsättning på Onsdag kväll strax före sju.

Vi som har gjort lärarhandledningen heter Maria Bolmehag, Emelie Olofsson, Ninni Malmstedt, Lena Nilsson Berg och Christina Strömwall. Vi arbetar alla som skolbibliotekarier i Kävlinge kommun. Vår tanke är att du använder de delar av handledningen som passar dig och dina elever. Lycka till!

Innehåll

Före läsningen	4
s. 3.....	4
s. 7-8.....	4
s. 9-10	4
s. 11-12	5
s. 13-15	5
s. 16.....	5
s. 17-18	5
s. 21-22	5
s 23-24	5
s. 25-26	6
s. 27-28	6
s.29-30	6
s. 31-33	6
s. 34-36	6
s. 39-40	6
s. 41-42	7

s. 43-46	7
s. 47-49	7
s. 50	7
s. 53-55	7
s. 56	7
s. 57-61	7
s. 63-65	8
s. 66	8
s. 67	8
s. 68-69	8
s. 70-71	8
s. 73-74	8
s. 76-77	8
s. 82-84	9
s. 85-87	9
s. 89-91	9
s. 94-98	9
s. 104-110	10
s. 112-117	10
s. 118-123	10
s. 124-125	10
s. 131-134	10
s. 135-137	10
s. 138-142	11
s. 144-146	11
s. 147-149	11
s. 153-158	11
s. 159-160	11
s. 164-169	11
s. 177-178	11
s. 179-181	12
s. 184-187	12
s. 188-189	12
s. 192-193	12
s. 199-201	12
s. 202-204	12
Efter utläst bok	13

Före läsningen

Titta på framsidan, vad ser du?

Vad tror du boken kommer att handla om?

Var befinner sig den person som har tagit framsidesbilden? Vad kallas ett sådant perspektiv?

Läs baksidestexten. Vilka är *vi* tror du?

Författaren heter Mats Berggren. Har du läst några andra böcker av honom?

s. 3

Varför tror du att Khabats syster måste dö?

“Jag står inte ut med skammen längre. Hon ska betala för den med sitt liv. Det är enda utvägen.” Så säger Khabats och Evins pappa. Hur kan pappan känna skam, han har ju inte gjort något?

Varför kan inte Khabat skrika till sin pappa som hans kompisar gör ibland? Vad brukar du göra när du är arg på dina föräldrar?

Pappa säger att eftersom att Khabat är ung så får han ett kort straff, fyra år. Är det kort?

Vilka känslor känner Khabat just nu tror du?

Hur känner du när du läst det här stycket?

s. 7-8

Varför tror du att Evin är beredd att gå från musikfesten så fort hon ser någon hon känner igen?

Läs raptexten högt (ev. två och två). Kan ni hitta någon takt eller melodi i texten?

Vad är det som har hänt, som texten handlar om?

Har du någon text och/eller melodi som betyder mycket för dig? Berätta! Kanske kan ni lyssna på varandras favoriter.

s. 9-10

Beskriv Abdis och Evins första möte med egna ord.

Vad är det som Abdi upplever att Evin förstår?

s. 11-12

Varför måste Evin förklara och försvara sig när Khabat ser henne vid musikfesten?

Varför får inte Evin gå och handla själv?

Evin och Khabat har olika regler, varför tror du att det är så? Hur tror du att de själva känner inför detta?

Varför ringer släktingarna och skvallrar när de ser Evin någonstans? Finns det liknande social kontroll i andra sammanhang (byar, släkt, kyrka)?

s. 13-15

Khabat drömmer om ett prov som han inte hinner göra klart. Drömmer du ibland att du är stressad över något? Är det i något speciellt sammanhang?

Varför tror du att han/du drömmer sådana drömmar? Vad kan man göra för att slippa/bli av med sådana drömmar?

Khabat försöker göra sin pappa till viljes men vill också hjälpa sin syster att få lite mer frihet. Samtidigt vill han satsa på skolan och plugga mycket. Hur tror du Khabat känner sig? Motivera ditt svar!

s. 16

Vilka känslor far genom Abdi och Evin? Är de samma?

s. 17-18

Vad betyder alibi?

s. 21-22

Vad har Khabat för skäl att ge Evin ett falskt schema? Är det rätt av Khabat att göra det nya schemat? Vilka för/nackdelar blir det för Evin?

Evins pappa tror inte riktigt på det falska schemat utan övertygas först när Khabat tittat på det. Vad gör det med en människa att inte riktigt förstå sin omgivning?

s 23-24

Vad är khat? Hur påverkar det kroppen?

Hur känns det när en inte kan svara på frågorna på ett prov?

Har du något knep för att hålla självförtroendet uppe?

Abdis familj kommer från Somalia. Ta reda på fakta om landet och se om du kan hitta skäl till varför människor flyr därifrån.

s. 25-26

Var gör du helst dina läxor? Brukar du vara ute i god tid eller göra dem i sista minuten?

s. 27-28

"Alla vi kan bli betongens kungar" slutar det här kapitlet med. Vad kan menas med det? Flera förklaringar kan finnas!

s.29-30

Det tar exakt 8 minuter att gå från skolan och hem för Evin. Hur lång tid tar det för dig att ta dig från skolan och hem?

När Evin kommer hem står pappa i hallen. Han går igenom hennes mobil och väska. Vad letar han efter?

Hur hade du känt dig om dina föräldrar hade gjort så mot dig? Läs artiklarna i barnkonventionen - bryter pappan mot någon av dem genom sitt agerande? Vilka?

s. 31-33

Vad är en statist?

Abdi ska som vanligt till Daouds lokal för *rep*. Vad betyder det?

s. 34-36

Evins tankar är långa textsjok utan skiljetecken. Varför tror du författaren skriver dem så?

Vad är en piece (en lite mer avancerad bild ofta med 3D effekter)?

Titta på graffiti på Google, gör egen graffiti med pennor, kritor, färg.

s. 39-40

Varför kan inte Evin ha sina nya kläder och sitt smink hemma?

Vad tror du det gör med en person som alltid behöver smyga och kontrollera så att någon inte ser?

s. 41-42

Gör en egen inspelning av Abdis rap (texten s 7-8) eller skriv en egen raptext. Visa upp i klassen.

Gör Evin rätt som går på musikvideoinspelningen trots att hon vet att hon inte får?

s. 43-46

"Vi måste snart gitta." säger Gulan till Evin. Vad betyder det? Kom på fler sätt att säga samma sak.

Varför kan inte Abdi ringa till Evin? Hur ska Evin göra för att ringa honom utan att hennes pappa får reda på det?

Två minuter efter det att Evin skulle varit hemma ringer hennes pappa. Skriv ett scenario där Evin inte svarar. Vad gör pappan?

s. 47-49

Hur ser det ut om en "lyser av skuld"?

s. 50

Vi har alla ljugit någon gång? Hur känns det?

s. 53-55

Vilka känslor finns inom Evin och Abdi efter samtalet?

s. 56

Har du varit med om att tiden rusat eller segat sig fram. Hur kan det vara att tiden känns så olika, trots att en minut alltid är lika lång.

s. 57-61

Varför rusar Abdi ut från ateljén?

Vad är ett ordspråk? Kan du några ordspråk, vilka i så fall? Gör en sökning på Google på ordspråk, leta fram ett ordspråk som du tycker är bra.

Varför får Abdis mamma tårar i ögonen?

s. 63-65

De har bestämt att ses klockan tre, men Evin kommer inte. Abdi börjar bli irriterad. Är det så himla farligt att inte passa tiden? Resonera om det. "I stället talade deras blickar, möttes och vek undan om och om igen i en ordlös dans." Vad skulle blickarna ha sagt om de kunnat tala. Skriv en dialog.

s. 66

Är det värt allt smygande och ljugande och all oro att få en liten stund i veckan med Abdi?

s. 67

Khabat börjar tröttna på pappans misstänksamhet. Hade han kunnat förändra pappan? Hur?

s. 68-69

Vad är ett ungdomshem?

s. 70-71

Vad har Sirwan med Evins beteende att göra? Varför bryr han sig om att hon varit i centrum ensam?

Khabat mår dåligt efter samtalet med Sirwan, varför tror du?

s. 73-74

Evin berättar inte hela sanningen för Khabat, varför gör hon inte det? Vad tror du hade hänt om hon hade berättat allt?

s. 76-77

Hur tror du Evin kommer reagera när hon ser sig själv i filmen? Vad kan hända när filmen läggs på youtube?

s. 82-84

Vad tror du händer när Evin kommer hem?

Var ligger skulden för det som händer? Är det Khabat som borde övervakat Evin? Är det Evin som skulle gjort som föräldrarna bestämt? Är det föräldrarna som har för hårda regler? Eller ligger skulden någon helt annanstans, hos någon annan?

s. 85-87

Abdi får framgång med filmen men vill samtidigt vara Evin till lags. Ska han försöka ta bort filmen? Diskutera för och emot.

Tror du att Abdi tänkte på Evin innan han la ut filmen? Han visste ju att hon hade väldigt stränga regler hemma.

s. 89-91

“Han slog och slog och slog över hela kroppen. ‘Hora!’, skrek han. ‘Lösaktiga hynda! Du har lurat mig! Du har gjort det så att alla kan se det! Du är en skam!’”

Är det rimliga anklagelser för det hon har gjort?

Hur kan Khabat bara stå bredvid och inte göra något?

Mamman börjar alltsammans med att putta Evin och dra henne i håret, har du upplevt henne lika misstänksam som pappan innan i texten?

s. 94-98

Evin ska gifta sig med en kusin i Kurdistan, säger mamma. Varför då? Var ligger Kurdistan? Kan du ta reda på något mer om Kurdistan? Diskutera varför det är viktigt för vissa familjer att hålla fast vid traditioner och sedvänjor från det “gamla” hemlandet.

Evin har bestämt sig för att rymma. Vart ska hon ta vägen? Hur ska hon bära sig åt?

Tror du hon kommer lyckas ta sig hemifrån?

Skriv en kort berättelse om att rymma.

s. 104-110

Tycker du att Evin tänker rätt som inte vill berätta hela sanningen för Khabat? Är det bättre att han inget vet men att hon ljuger för honom, eller borde hon vara ärlig?

Evin söker upp kuratorn, vad tänker hon berätta tror du?

s. 112-117

Vad är ett skyddat boende? Vart är Maria och Evin på väg?
Är det ett bra beslut att behålla telefonen? Motivera.

s. 118-123

Evin kommer inte hem och Khabat och föräldrarna väntar på henne. Vad tänker och känner Khabat? Hur reagerar föräldrarna? Varför reagerar pappan som han gör?

Khabats känslor till Evin är många och motstridiga. Hur kan det bli så?

s. 124-125

Varför får inte Evin ha sin mobil tror du?

Hur skulle du känna dig om du plötsligt tvingades flytta till ett ställe där du inte kände någon?

s. 131-134

Hur blir mötet mellan Abdi och Daniel? Hur känner sig Abdi när han åker därifrån?

Abdi tycker att Daniel förändrats. Hur då? Har Abdi förändrats av allt som hänt honom? Hur då?

s. 135-137

Khabat tänker att socialkontoret ser vanligt ut men är ett ställe där de slår sönder familjer. Varför tänker han så, tror du?

Khabat ljuger för kvinnan på socialkontoret om misshandeln. Hade han kunnat tala om sanningen för henne? Vad tror du hade hänt då? Med honom? Med Evin? Med föräldrarna?

s. 138-142

Hur känner Evin när hon lyssnar på de meddelanden hon fått på mobilen?

s. 144-146

Familjen känner sig pressad av alla släktingar och bekanta som hör av sig. Vad är bra och vad är dåligt med social kontroll som den här?

s. 147-149

Tror du att Evins pappa kommer att ändra sig? Hur i så fall?

Är det bra eller dåligt att Evin ringer till Khabat? Motivera.

s. 153-158

Hur förändras pappa när farfar ringer från Kurdistan?

Är det rätt att säga emot sina föräldrar? Är det alltid den äldste släktingen som har rätt?

Vad tror du pappan kommer göra med mobilen? Kommer han att ringa eller messa till Evin? Vad vill han säga?

s. 159-160

Abdi kämpar med texten till sin kärlekslåt. Vilken är din favorittext om kärlek?

s 161-163

Hur känner Evin när hon hör pappas meddelanden? Menar pappa det han säger tror du?

s. 164-169

Evin betar sig som att hon måste rymma från boendet. Tror ni att hon hade fått lämna det om hon sagt till att hon ville åka hem igen?

s. 177-178

Hur tror du det blir för Evin när hon kommer hem?

Vad tänker pappan när han ser henne i dörren? Vad tänker Khabat?

s. 179-181

Varför pratar familjen inte med Evin?

Kommer hon att få gå till skolan nästa dag?

s. 184-187

Gulan är en bra kompis och förstår att Evin inte har kunnat svara på hennes mess. Vad tycker du är det viktigaste egenskapen hos en bra kompis.

s. 188-189

Vad ska pappa och hans bröder prata om tror du? Varför är Khabat så orolig?

s. 192-193

Varför vill pappa att Evin ska dö? Vad tänker du om detta? Vilka alternativ finns för pappa? För mamma? För Khabat? För Evin? Kan familjen få hjälp, varifrån i så fall?

Khabat får en fysisk reaktion (mår illa och kräks) av det pappan ber (beordrar) honom göra. Kan du hitta en förklaring till det?

s. 199-201

Evin upplever det som att hon lever i en glasbubbla. Ingenting når riktigt fram till henne förrän det är dags att träffa Abdi. Tänk dig att du är Gulan, hur upplever du Evin den här dagen. Skriv om en episod från skolan där det blir tydligt att hon har tankarna på annat håll.

s. 202-204

Vad kommer hända nu? Berättar Khabat för föräldrarna om Abdi? Kommer han knuffa Evin från balkongen?

Efter utläst bok

Tänk dig att det har gått ett år. Berätta om Evin, Khabat och deras föräldrar. Hur har de det nu?

Hur upplever du Evins situation i den här boken? Vilka roller har de olika familjemedlemmarna? Hur kan det se ut så här i Sverige i nutid? Är berättelsen trovärdig? Har du hört/läst något som visar på att det här händer i Sverige idag? Gå in och läs på sidorna som det tipsas om

www.dinarattigheter

www.tris.se

Läs även boken *Fallen Flicka* av Christina Wahldén, en bok som också handlar om hedersförtryck.

Har du hört talas om Fadime och Pela? Två svenska flickor som blev utsatta för hedersförtryck.

<http://gapf.se/http://gapf.se/>

Samtala kring att hedersförtryck har funnits/ finns i alla kulturer men kan ta sig olika uttryck och förändras över tid.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/jWGze/hedersfortryck--en-gammal-svensk-tradition>

<https://www.ottar.se/artiklar/den-svenska-skammen>

Tänk på framsidan av boken igen. Om du skulle gjort om omslaget till boken, hur skulle det se ut? Ta en egen bild, använd gärna ett lite ovanligt perspektiv, som du tycker illustrerar bokens innehåll.

Mats Berggren har skrivit flera mycket populära ungdomsböcker bland annat *Onsdag kväll strax före sju* och *Bara en kväll*.